

(باب الحین) [۴۵۰] (مآثر الامراء)

ازان گوره بغلبه ظن (که لامحالہ بجانب وطن رفته باشد)
بر اثرش سرهند رویه روانه فرمود . که بسرعت هرچه تمامتر
شناخته هرجا آن خرد تپاه را بیابد مقید ساخته بحضور بیاید
و پس ازان ظاهر شد که بسوی تهمی جنگل گریخته بدست
کردری آنجا گرفتار آمد . شفیع الله بولاس میر توزک
با جمعی از یسارلان بآوردن او تعیین شد . چون کردری مذکور
از نعمت بنوت خانجهان (که رکن رکن سلطنت بود) بران
بے هنجار آشفته کار در نگهبانی چنانچه باید تگ نگرفته بود
پیش از (سیدن شفیع الله قرار نمود . مشارالیه بآنجا رفته
کردری مذکور را بجهت غفلت (که ازو برردی کار آمد) بغضب
پادشاهی (که نمونه قهر الهی است) تهدید نمود . او بعم
خود کردری پرگنه^(۲) تهازه بسرعت سریعه نوشت . که اگر آن
بے سرو پا بدان جانب سرے کشیده باشد مراسم جد و جهد
بکار برده بدست آردن . والا عرض و جان او در مقام تلف است
او بعد از تک و در بسیار بوسیله پی شناسان دریاست . که
آن بپراجه رو از نواحی تهازه بجانب سرهند شناخته . خود هم
باستعجال از پی روان شد . و با یاد گل بیگ (که تا سرهند سراغ
نیافته احتیاط برای تفحص آن نگهیده سگال متوقف بود)
در خورده بالفاق ابواب جستجو برکشادند . و پس از پرس

و جوی بسیار بآن بے شعور (که با دو رفیق با محنت بسیار
حوالی سرهند رسید - و اسپان را بصحرا باز گذاشته زینها را
در چاه انداخت - و خون بزی فقر در باغ حافظ ریخته
بگوشه در خزید) نشان بردند - یادگار بیگ او را گرفته مقید
و مهامل بدرگاه پادشاهی آورد - بتادیب خانۀ زندان برنشانند
سال بیستم بدرخواست شاهزادۀ محمد ادرنگ زیب بهادر
هنگامی (که بیساق بلخ میرفت) اگرچه از حبس نجات یافت
اما بشاهزادۀ سپردند - که در سلک ملازمان خود منسلک ساخته
ببلخ ببرد - بعد ازان پالغز او بصفح مقرون گشته ببخالی
منصب اختصاص گرفت - چون طینت او بآب و خاک عصیان
سرشته بردند بکرات مصدر تقصیرات (که هر یک مستوجب
نکال و عقوبت بود) می گشت - و از پیشگاه خلافت نظر
بر خدمات پدرش اغماض و اعراض مبذول میشد *

دران وقت (که شاهزادۀ مراد بخش بنظم صوبۀ گجرات
دستوری یافت) او را همراه کردند - که از آنجا بمکه معظمه رفته
استغفای گناهان خود نماید - شاید که از میامن آن از کردار
ناپسندیدۀ و اطوار نکوهیدۀ برآید - در سال سیم ازان سفر
معاودت نموده چون آثار ضراحت و ندامت از نامیۀ هالش
پیدا بود بر طبق التماس شاهزادۀ مذکور بمنصب هزاری
چهار صد سوار برنواخته داخل تعیناتیان گجرات گردید - و پس

ازان بهمراهی شاهزاده مسطور در جنگ مهاراجه جسونت سنگه
 و روز صف آرائی دارا شکوه مورد تودن گشته باافاضه منصب
 و خطاب خانی قرتی نمود - و چون شاهزاده کوتاه اندیش
 بدست عالمگیر پادشاه دستگیر گردید خان مشارالیه بمنصب
 سه هزاری هزار و پانصد سوار سرمایه افتخار اندر خدمت
 و بهمراهی خلیل اله خان (که در تعاقب دارا شکوه برسم منقلا
 تعیین شده بود) (خدمت یافت - سرانجام حال او بکجا انجامید
 و چه وقت پیمانۀ حیانتش لبریز شد ظاهر نگشت *

• جهان سنگه •

(۲)

و بیرمدیو هر دو پسران سورجمل سیوریه در همین دور زانا
 امرسنگه - اولین از قدیمان این دولت است - تا سال دهم جلوس
 فودرس آشیانی پایه هشتصدی سه صد سوار رسیده سال
 هفدهم بمنصب هزاری چهار صد سوار نوازش یافت - سال
 هیزدهم باافاضه صد سوار کاهرانی اندر خدمت - سال نوزدهم
 همراهِ شاهزاده مراد بخش بتسخیر باخ و بدخشان مامور
 گردید - سال بیست و دوم از امل و اضافه بمنصب هزار
 و پانصدی هفتصد سوار شادکام گشته در کاب شاهزاده محمد
 اوزنگ زیب بهادر بصوب تذهار شناسی - سال بیست و پنجم
 از امل و اضافه بمنصب در هزاری هشتصد سوار اختصاص

(مآثر الامراء) [۴۵۲] (باب المین)

پذیرفته نوبت دوم همراه شاهزاده مذکور بحمصی قلعه مزبور دستوری یافتی - سال بیست و ششم نوبت سیوم همراه شاهزاده دارا شکوه بمهم مرقوم نامزد شد - سال بیست و نهم چون طوی مهاراجه جسونت سنگه با برادر زاده او قرار یافته بود بمتهرا (خصمت پذیرفتی - سال سیوم همراه معظم خان نزد شاهزاده اورنگ زیب بهادر بصوب دکن گام سعی فراخ زد - و در جنگ عادل خانیه تردد نمایان بظهور آورد - پس ازان بحضور رفته همراه مهاراجه جسونت سنگه بمالوه رسید - و روز جنگ شاهزاده مرقوم با راجپوتیه مطابق سنه (۱۰۶۸) هزار و هصت و هصت هجری بکار آمد - پهرش فتح سنگه نام در ذیل منصبداران بود - درمیان نوکری زانا گذاشته سال بیست و یکم ببارگاه سلطنت آمد - و بمنصب هصتصدی چهارصد سوار لوای بختمندی افراشت - سال بیست و دوم از اصل و اضافه بمنصب هزاره پانصد سوار اعتبار اندرخته همراه شاهزاده محمد اورنگ زیب بهادر بصوب تندهار گام فدریست بر نهاد سال بیست و سیوم باضافه پانصدی و سال بیست و پنجم باضافه در صد سوار کام دل برگرفته نوبت دوم همراه شاهزاده مذکور بمهم معطر قدم جلالت برکشاد - سال بیست و ششم از اصل و اضافه بمنصب در هزاره هصتصد سوار و سال بیست و هفتم باضافه در صد سوار چهار عزت را آرایش داد - سال بیست

(باب السین) [۴۵۴] (مآثر الامراء)

و هشتم باضافه پانصدی ذات و عذابت جواهر بقیامت ده هزار
روپیه درجه اعلا بیمون - سال بیست و نهم برای شادی صبیله او
(که بمهراجہ جسومت سنگھ مقرر شده بود) رخصت متہرا
یافتند - سال سی و یکم از اصل و اضافه بمنصب سه ہزاری
ہزار سوار ترقی یافتہ نزد شاہزادہ محمد اورنگ زیب بہادر
بصوبہ دکن رفت - و در جنگ عادلخانہ چون کار بر راجہ
رایسنگھ سیوریہ تنگ شد از پیادہ شدہ بزد و خورد برداشت
و در جنگ سموگڈھے بہراولی دارا شکوہ جا داشتند - پس از آن
بموکم عالمگیری پیوستہ در جنگ شجاع و محاربت دوم دارا شکوہ
ہمراہ پادشاہ بود - بہتر تعینات دکن شدہ سال دہم ہمراہ
راجہ رام سنگھ کچھواہہ بمہم آشاہیان لوی عزیمت
افراختند - سال دوازدهم بانفاق صف شکن خان (کہ بفرجدارچی
متہرا مقرر شدہ) تعینات گردید - و بوقت موعود جام
صامت چشید *

• سید عالم بارہہ •

برادر سید ہزبر خان است - کہ احوالش درین نامہ نگارش
پذیرفته - نامبروہ در ۴۷۰ جنگ مکانی ابتدا بمنصب درخور
سورازی یافتہ تا آخر عہد پادشاہ مذکور بہایہ ہزار و پانصدی
شخص سوار مرقی گشتہ پس از جلوس فردوس آشیانی

(۲) نعت [ج] پانصد سوار (۳) نعت [ج] یافتہ *

سال اول ببعالی منصب مذکور امتیاز پذیرفته همراه خانخانان
بصمت کابل جهت مدافعه نذر محمد خان حاکم بلخ (که در
فواج موبه مزبور عام فساد برافراشته بود) تعیین گردید - سال
سیوم بعطای خلعت و شمشیر و اضافه پانصدی در بسمت
سوار بلند رتبه گشته همراه یمین الدوله بصوب بالاکهات پراز
نامزد شد - سال ششم در رکاب پادشاهزاده محمد شجاع
بهم پریزده شتانت - شاهزاده او را با پانصد سوار بطور
تهانه جهت محافظت راه در جالذ پور گذاشت - سال هشتم
در هنگام معارفت از لاهور بمستقر الخلافه بانفاق اسلام خان
جهت تنبیه مفسدان میان دو آب گام عقیدت برداشت - پستور
پادشاهزاده محمد اورنگ زیب بهادر (که پیشتر می افواج
متعینه بمالش چهار سنگه باندیکه تعیین شده بود) همراهی
گزید - سال نهم در ایامی (که ملک دکن نوبت دوم مقر لشکر
پادشاهی شد) او در افواج متعینه برای گوشمال ساهو بهونسله
و تخریب ملک عادلخانیه بتعیفاتی خان زمان بهادر اختصاص
گرفت - سال سیزدهم از اصل و اضافه بمنصب دوهزاری هزار
سوار چهار عزت برافروخت - سال نوزدهم بهمراهی پادشاهزاده
مراد بخش بتسخیر بلخ و بدخشان عازم گردید - پس ازان
بمراهی پادشاهزاده محمد شجاع به بنگاله شتافت - سال
بیست و نهم همراه شاهزاده سلطان زین الدین به پیشگاه سلطنت

(باب العین) [۴۵۶] (مآثر الامراء)

رسیده دولت باریابی یافت - و پسر بعلطای اسپ مهابی
گشته رخصت انصراف پذیرفت - پس ازان (که مسدود
حکمرانی به خلد مکان تعلق گرفت - و کارزارها با برادران
دست داد) او بهمراهی شجاع در جنگ اول و در محاربات
(که میان حدود بنگاه ورداد) سرگرم سربازی و جان سپاری
بود - تا آنکه شجاع عازم ملک رخنک گشت - و در آن حالت
(که جز ده نفر سادات بارهه و دوازده نفر مغول کسی
نمانده بود) داد رفتن داده همپائی گزید - و در آن ملک شتابان
مفقود الاثر گردید *

* سید هدایت الله صدر *

پسر سید احمد قادری سمی - که در عهد جنم مکانی
بصدارت کل می پرداخت - سال بیستم جلوس فردوس آشیانی
چون صدرالصدر سید جمال فوت نمود ازانجا [که ملوک شایسته
سید هدایت الله (که در آن ایام دیوانی قندهار داشت) مکرر
بعرض پادشاهی رسیده بود] از اصل و اضافه بمنصب هزاری ذات
صد سوار برنواخته او را بهارگاه سلطانی طلب فرمود - سال
بیستم و یکم دولت بار اندوخته بعد از خلعت صدارت و اضافه
پانصدی صد سوار سرمایه برافراشت - سال بیستم و سیوم
بافزونی پانصدی کام دل برگرفت - سال بیستم و ششم از اصل
و اضافه بمنصب در هزار و پانصدی در صد سوار چهارم مبادات

برافروخت - و پس از جنگ سرنگنده چون موکم عالمگیری در فزای مستقر الخلفه رسید او حسب الحکم با فاضل خان^(۲) میر سامان دو بار پیش خلد مکان آمد و رفت نمود - و منشور پادشاهی و یک قبضه شمشیر موسوم بعالمگیر (که عذایب شده بود) رسانیده بگذارش مقدمات زبانی پرداخت - و در اوائل سلطنت پادشاه مزبور چون صدارت از تغیر او بمیرک شیخ هردی مقرر شد او ساله چند بانزوا گذرانیده آنجهانی گشت *

* سید صلاحیت خان بارهه *

ملقب باختصاص خان - سید سلطان نام - پدرش سید پایزید بن سید هاشم بن سید محمود خان کوندای دال مشهور است - نوکر عمده شاهزاده دارا شکوه بود - و از سایر امثال و افراد اعتماد و اعتبار بیشتر داشت - سال بیست و چهارم به نیابت شاهزاده بصیانت صوبه پنجاب مقرر گشته از امل و اضافه بمذممب در هزاری چهار صد سوار و خطاب صلاحیت خان و بمرحمت خیل سرفرازی یافت - و در همین سال بتجویز شاهزاده به نیابت صوبه آندایان شرق عزت برافراخته از پیشگاه خلافت خلعت رخصت پوشید - و مدتی در بند و بست آن صوبه کوشیده اکثر فساد پیشگان را برانداخت - و بیشتر زمینداران صحرای خود سوری را بپالنگ انقیاد بر بست - سال

(۲) نسخه [ج] افضل خان *

پیمهن و پنجم بعطای علم و سال بیست و هفتم باضافه
مکرر بمنصب دو هزار و پانصد سوار و عذایم نقاره
کامیاب گردید - در سال سیم انور سنگه زمیندار داندهو را
(که سواد آن پیوسته بصوبه آله آباد است) مسمتال ساخته همراه
خود بتقبیل صاحب جهانبانی مفتخر گردانید - او برهنمونوی
خان مزبور اختیار بقدگی درگاه والا نمود - چون در آخر سال
سی و یکم سلیمان شکوه نخستین خلف دارا شکوه با فوج جوار
بر سر شاهزاده شجاع (که باستماع عارضه اعلی حضرت
از بنگاله بالشرک گران بقصد اکبرآباد روانه شده - و هر چند
وکیلش از اعاده صحبت مزاج پادشاهی سی نوشت او محمول
بر سازش مهین برادر نموده نگاشته او را وزنی ندی نهاد)
تعیین گردید سواهی سران و سرداران پادشاهی (که کمکی قرار
یافته بودند) دارا شکوه نیز سایر مردم کار آمدنی خود را
(که سالهای دراز بتربیت آنها پرداخته صاحب ثروت و حشم
ساخته بود) بے آنکه در صلاح حال و مال خویش نظرت صحیح
گمارد از خود جدا ساخته همراهش داد - حتا سید صلابت
خان را با جمعی از سادات باره (که عمدهای او بودند
و اعتماد تمام بر شجاعت و بهادری اینها داشت) نیز تعیین
نمود - و پس ازان [که از نیرنگی سپهر بقلمون سنگ تفرقه

و اختلال بز شعبة خانه جمعيت و افتدار دارا شكوه افتاد يعنى بعد صف آرائى و قتال با عساکر عالمگيرى شكستى (كه هرگز صورت جبر آن در آئبنة خيالش نبصت) (و داد [سليمان شكوه] كه پس از آوازه ساختن شجاع مراجعت نموده بقصد كمك پدر شتابان مبروت) از اين آگهى هيران كار خود گشته بآله آباد برگشت - و با سران و معتبران پدر مجلس كنكاش برآراسمى هر فرقه ازان مصلحتى مي انديشيد - اما از رحمت زدگي موابدين كهى وجهه همت نمي گشت - تا آنكه سادات بارهه (كه عمده لشكر و متوطن ميان در آب بودند) امرار و زريندند - كه بسمت چانديپور مدينه رفته ازانجا سرى دنواحيى پرنيه و سهارنپور بايد گشيد - و ازانجا ستوجه پنجاب گشته در لاهور پيدر پيوسمت - بعد از گفتگو همين راى پسنديده راهي گشت تا آنكه از امهتو گذشته جمعى بر سر كرد (مى پرگنه مدينه) كه باذطاع بيگم صاحب تعلق داشت) فرستاد - كه آنچه زر بتحصيل رسانيده باشد از برستانند - او در خانه خود متحصن شده بمداومت و ممانعت مهيا گشت - لشكريان باشازك سليمان شكوه پورش نموده بر سر اهل و عيالش ريختند - و او را با پشوش دستگير و متعلقانش را اسير ساختند - و دست تعدى و تجاوز بمال و ناموس او و ديگر سكه آن پرگنه دراز كرده باسر و فريب پرداختند - در خلال اين حال سيد صاحب خان

که بدیده دری و عاقبت بینی از مرافقت او رقم بهبود بر لوحه
حالش نمیدید - و بوی خیر از ارضاءش نمی شنید (مفارقت
گزیده احرام سده عالمگیری بسته (هنگام مقصد شد - هنگام
(که سوگ عالمگیری در تعاتب دارا شکوه هنوز از آب بیا
گذشته بود) سعادت اندرز تقبیل عتبه سلطنت گشته ظلمت زدای
چهره طالع گردید - و در همان دو سه روز از یاور بی بخت
نیک فرجام بصوبه داری برار از تغیر حمام الدین خان و خطاب
اختصاص خانی سرمایه افتخار اندرخت - و بعد ازین احوالش
برجامه ادراک ظاهر نشد - که بکجا انجامید *

* سید شجاعت خان بهادر بهکری *

پسر سید لطف علی بهکری ست - که سال هشتم جلوس
فردوس آشیانی بفروداری میان دو آب چهره امتیاز برافروخته
سال شانزدهم بتخواست قلعه کانگوه تعیین گردیده سال بیست و هفتم
بتاب کبر سن او را از نوکری معاف داشته چهار لک دام
از پرگنه فریدآباد مرخصت شد - پس ازان نامبرده از امل
و امانه بمنصب هزاره پانصد هزار سرمایه افتخار اندرخت
و چون سلطنت بوچرد خلد مکان زیب و زینت گرفت او احرار
ملازمین نموده در جنگ محمد شجاع و مصاف درم دارا شکوه
در رکاب پادشاهی بود - سال درم بخطاب شجاعتی خان نامور

گشته پستر بقلعه داری جهاده از تغیر خواص خان کام دل
بر گرفت - انجام احوالش معلوم نگردیده *

• سعادت خان •

پور ظفر خان بن زین خان کوه - که احوال هر دو جدا جدا
درین نسخه زینت تحریر پذیرفته - نامبرده تا آخر عهد
جنت مکانی بمنصب هزار و پانصدی هفتصد سوار سرفرازی
داشته در سلک تعیینان صوبه کابل منتظم بود - سال پنجم
چلوس فردوس آشیانی از اصل و اضافه بمنصب هزار و پانصدی
هزار سوار زینت کامرانی برافراشت - سال نهم باضافه دو صد
سوار و سال دهم بافرونی سه صد سوار دیگر تابینانش با ذات
مساوی گردید - سال دوازدهم از اصل و اضافه بیابان در هزار
هزار و پانصد سوار مرتقی گشت - سال نوزدهم همراه پادشاهزاده
مران بخش بصوبه بلخ و بدخشان نامزد شد - و بعد تسخیر بلخ
بقلعه داری ترمذ سر برافراخته سال بیستم از اصل و اضافه
بمنصب دو هزار و پانصدی در هزار سوار و عنایت نقاره
باذن آرازه گردید - پستر حمید تجویز جمله الملک سعدالله خان
بفرونی پانصدی کامیابی اندوخت - و در حراسه ترمذ شهبه
(که سبحان قلی خان حاکم بخارا گره اوزبک و المانان را
فروام نموده شبظون بر قلعه مذکور آورد) او و هفتابها افروخته
با منصبداران متعینه و تابینان خود از ارک بیرون برآمده

(باب السین) [۴۶۴] (مائتوالامرا)

چهار صوبه دکن فرق انتظار برافراخت (از اصل و اضافه بمنصب در هزاره پانصد سوار سربلندی یافته همراه برادر تعینات دکن گردید - و در همان سال بتفویض قلعه‌داری دولتآباد از تغیر پرتھویراج نخل آرزویش بار آورد - و سال بیست و یکم پانزونی در صد سوار و پس از فوت برادر باضافه پانصدی سه صد سوار و استقلال میانک قلعه‌داری مذکور بر فراز اعتبار برآمد سال بیست و دوم از آنجا معزول شده باستلام عتبه خلافت پرداخت - سال بیست و سیوم بخدمت بخش‌گیری دوم و از اصل و اضافه بمنصب سه هزاره سوار چمن آرزویش گل‌گل شگفت - سال بیست و چهارم باضافه پانصد سوار و حراست قاعه مستقر الخلافه از تغیر باقی خان برنواخته آمد - سال بیست و نهم از آنجا تغیر گردیده سال سیم بتغیر قلعه‌داری دارالخلافه عرصه اعتبار پیمود - و پس از آن (که مسند سلطنت بحکمرانی خلد مکان تعلق گرفت) سال اول هنگامی (که بعربیت تعاقب داراشکوه موکم پادشاهی نزدیکی دارالخلافه رسید) او بنظم مهمات آنجا نامزد شد - سال دوم مطابق سنه (۱۰۶۹) هزار و شصت و نه هجری باجل طبعی ایام زندگیش باخو رسید (۳) فضل الله خان پسرش با برادرزاده هانی خان و عبدالرحیم خان و عبدالرحمن پسران اسلام خان بخلاعت تعلیم آبرو یافتند

---

(۲) نسخه [۱] سه هزاره سوار (۳) نسخه [ب] مهر فضل الله

(مآثر الامراء) [۴۶۵] (باب السنين)

پسر کلانش مير فيض الله نام داشت^(۲) - سال اول جلوس عالمگيري
بخطاب فيض الله خان سر بلند گرديده بداروغگي جواهرخانه
مي پرداخت - پستتر بتعلقه مير تو زكي سر بوا فرامخت - سال
دوازدهم [که دندار ولد الف خان محمد طاهر نبيره درلعي
خان بخابر نقاض خاطر با ملتفت خان در وقتي (که پادشاه
در خاص و عام نشسته بود) در افتادگي نمود] او بچالاکي
چوبه بر سرش زد - پس ازان بوجه معائب گشته از منصب
افتاد - سال بيستم ببحالي منصب تعيينات بنگاله شد - بعد
چندک دران صوبه نوکرت بزخم جمده ر اوزا کشيد *

• سيد مظفر خان باوهه و سيد لشکر خان باوهه •

پسران سيد خانجهان شاهجهاني اند - در اوان فوت پدر هر دو
سيد شير زمان و سيد منصور صغر سن داشته اند - برادر کلان
سيد منصور توهم بخود راه داده از درگاه پادشاهي در گردان شد
اعلی حضرت نظر بر عنايت خاص (که بران خان مدرفي داشت)
هر يك ازان دو خرد سال را منظور چشم تربيتك داشته بمنصب
هرازي ذات دو صد و پنجاه سوار بر نواختند - و متصدی
مهمات هر کدام از حضور تعيين گرديد - و چون سال بيستم
موكب پادشاهي از دارالسلطنت لاهور بصوب دارالملک کابل
رخصت نمود آن هر دو جوان حديث الهن را با سيد علي خویش^(۳)

(۲) نسخة [ب] فصل الله (۳) نسخة [پ] نهضت •

(باب السبعین) [۲۶۶] (مآثر الامراء)

خانجهان مرحوم بحواسی قلعه دار السلطنه معین گردانید
پس از معارفت (که نهضت بجانب آگره واقع شد) حواسی
مذکور همان سابق بهر دو تفویض یافت . و چون سال بیست
و دوم باز زیارت پادشاهی بسمک کابل انتهای نمود میانه
بلد لاهور بان نونهالان چمن سیادت مفوض گردید *

و چون بیایه رشد و تمیز برآمدند بحکم والا قطره زن یساق
گشتند . سال سیم چون فوج از حضور بباشلیقی میر جمله
یساق بیجاپور در رکاب پادشاهزاده محمد ادرنگ زیب بهادر
فاطم دکن تعین گردید سید شیر زمان نیز دستوری یافت
و هنوز ۲۰۰ بانجام نرسیده که دارا شکوه باغواهی اعلی حضرت
پرداخته بر هر طلب عماکر کومکي آوردن - بهیاره از امرا
و منصبداران بخصمت شاهزاده بنه بر بسته راه هندوستان
هر کردند . مگر معدودی از سعادت منشی و بختمندی
دست اعدام بفتراک بزدگی شاهي استوار نموده از رفتن
حضور تقاعد ورزیدند - مشارالیه ازان جمله بود . در همان
قرب ایام پادشاهزاده بانتزاع ساطنک زایت عزیمت برافراشت
پس از عبور دریای نریده بافزایش منصب و خطاب
مظفر خان (که نطحت پدرش بدین نام مخاطب بود)
منتظر و مباحی گردید . و در معارک و غا و مهالک هیجا
در هرادی مرآمد ثابت قدمان چان سپار بود . اما پس

(ساگرالامرا) [۴۶۷] (باب العین)

از رزم شاه شجاع (که مشهور بجزنگ کهجوه اسم) احوالش
بنظر نیامده - و نامش نه در جریده ایپا و نه در ذیل اموات
ثبت است .

اما سید منیر (که ملنزم پرستاری حضور بود) در جنگ
دراشکوه در فوج جرانغار از (که جمیع سادات و اهل جلو
همان جانب معین بودند) قرار داشت - در عهد خلد مکان
خطاب خانی یافته متعین دکن گشت . و بهمراهی راجه جیستکه
(که در مهم سیوا و تاخت و تالان ولایت بیجاپور - ساعی
جمیله ظهور رسانیده) بکرات با مخالفان آویخته لوی غلبه
و استیلا برافراخت - و پیش ازان بحضور رسید در سال دهم
در ساگ همراهان پادشاهزاده محمد معظم (که بنظم دکن
اختصاص گرفته بود) انتظام یافت - و پمتر جبهه سالی
آستان خلافت گشته سال دوازدهم بفوجداری گوالیار نامور
شد - و در سال بیست و یکم از تغیر صبهکرن بندیاه بفوجداری
(۲)
رائه مهویه و جلال پور کهندرسه شناسی - و چندس بصوبه داری
اکبرآباد پرداخته بصبب نزدی و ذاکه شهر متهم ببد عملی
شده بهای عزل آمد - زمانه بحفاظت برهانپور رخصت یافت
و پس ازان بخطاب لشکر خان درجه ناموری بهمون - در سال
می و دوم بایالت بیجاپور از تغیر سید عبدالله خان باره
(۳)

(۴) در [بعضی نسخه] رائه مهویه (۳) نسخه [ب] سید علی خان .

(باب العین) [۴۶۸] (مآثر الامراء)

نامور شد - پھرش وجیہ الدین خان بقلعہ داری ازک آنجا
سرفرازی یافت - اتفاقاً ناسرداران رام راجہ (کہ سید عبداللہ
خان در موہنداری خویش تیزیاتی بکار بودہ دستگیر نمودہ
بموجب حکم والا در قلعہ ازک محبوس بودند) شبہ ہندو وار
و بہرجی و چندسہ دیگر ناسردار از چنان محبوس (کہ عقل
بدر رفتن بجز ساخت با محافظان بار نکند) گریختند
خان مزبور با بصر بکمی مخلصہ معاتب شد - و بعد ازان
فیماق چنچی تعین گشت - ہر چند بقدر نام و نشان ساز
و سامان نداشت و ہمیشہ زیور سبندی بودہ و دوش خود را
گراںبار مساعدہ سرکار والا داشتہ اما خالی از دماغ و پندار
نبود - (روزے) کہ پادشاہزادہ محمد کام بخش با جملہ الملک
اسد خان بنواہی چنچی (سید و ذوالفقار خان نصرت جنگ) کہ
از سابق محامد آن داشت) مراسم استقبال بجا آورد [شاہزادہ
بدیوان نشین - و جملہ الملک و نصرت جنگ و سرفراز خان
دکنی را اجازت نشستن فرمود - خان مذکور (کہ نظر بہ چشمی
نصرت جنگ متوقع بود - و خلاف توقع بظہور آمد) رنجیدہ
از دیوان برآمد - و باز نرفت - تاریخ فرقت بنظر نیامد *

(۲) سہل سنگھہ سیدودیہ *

نبیرہ رانا امر سنگھہ است - چندسہ بملازم پیشگی شاہزادہ

(۲) نسخہ [ب] سہل سنگھہ *

دارا شکوه سرگرم بود - سال بیست و سیوم بالتماس شاهزاده مذکور حصول ملازمت اعلیٰ حضرت نموده بنوکری پادشاهی امتیاز یافته بمنصب در هزاروی هزار سوار افتخار اندوخت سال بیست و پنجم باضافه پانصدی و عنایت علم مباحث پذیرفته همراهِ شاهزاده محمد ادرنگ زبیب بهادر (که دفعه دوم بیساق قندهار مأمور شده) تعین گردید - سال بیست و ششم با شاهزاده دارا شکوه باز بهم مسطور شتافت - از پادشاه نامه معلوم میشود که تا سال سیم زنده بود - احوال آینده هیچ مستفاد نگردید - مگر از روی عالمگیر نامه بدریافت می آید که در بیساق آشام با معظم خان خاننخانان بود *

• سرفراز خان دکنی •

(۲)
در دوره و نسب از مشاهیر روزگار بود - گویند از نسب قریش است - اسلاف او از مدینه منوره بدیار دکن آمده بعد تصاریف لیل و نهار بنوکری نظام شاهیه فایز گردید مشارالیه بدستیاری بخش ارجمند بخطابه سرفراز خان پایه افزای امارت گشته فرق ناموری برافراخت - و بعد از ملک عنبر بمروداری و سرفوجی رسیده هر لشکر ملک تلنگانه گردید - چون نصیری خان خاندوران در حال چهارم جلوس فردوس اشیانی تصحیر قلعه قندهار (که بمذامت و دشوارکشان

از قلاع نامی آندیار (ست) و جبهه همی ساخت چون نزدیکی
قصبه پیوست خان مذکور میان قصبه و قلعه صف^(۲) آراسته
و آلات آتشبازی پیش رو چیده مستعد نبرد بوده از روی
تهور حمله آورد - و عرصه پیکار از توپ و تفنگ بالای قلعه
و آتشبازی پائین بر جوانمردان نبردکار نمودار کرد فار
گشت - خاندوران و همراهانش داد مردی و مردانگی داده
بسیار از مقاهیر را بنهانشان عدم روانه گردانید - و چندی
(که اجل موعود و وقت معهود شان نرسیده بود) بپامردی
غراز جان به سلامت بودند - سرفراز خان اموال و اسباب برتافته
با معدوم بلشکر نظام شاهیه (که مقرب خان و بهلول
خان باتفاق ولدوله خان عادلخانپ باهنگ کومک قریب قلعه
سیده بودند) پیوست - و قصبه بتصرف مردم پادشاهی
در آمد - چون دولت نظام شاهیه روی در انحطاط داشت
ضبط و نسق آن خانواده برخاسته بود - در همان ایام (که مقرب
خان مخاطب برستم خان دکنی سپاه سالار نظام شاهیه
برهنمونى بخدمت بیدار اختیار بزدگی درگاه والا نمود) خان
مذکور نیز ناصیه النجا بعثیه سائی بارگاه خلافت برافروخته
بنصب چهار هزارى سه هزار سوار سرفرازی یافت - و در
رکاب اعلی حضرت از دکن بهندوستان رفته بتعیذات زان و بوم

خوبش (که مالوف و مشغوف خاطرش بود) رخصت یافته
دیگر با ازان مملکت بیرون نگذاشت - پرگفته لوه گانون مضاف
ناندیر در جاگیر داشت - موضع ازان بلوای^(۲) نام را رطن
اختیار نموده باهدات مسجدت عالی و ابنیه زبیده مزینت تمام
بر قصبات دیگر بهم رسانید - و زانده بر سی چهل سال
درین دولت ابد مدت بسر برد - هرچند مصدر کار نمایان نشد
اما از رتبه هم نافتاد - همواره در دکن در ایام اعلیٰ حضرت
بمراهی شاهزاده محمد اوزنگ زیم بهادر سرگرم تقدیم
خدمات پادشاهی بود - چون پادشاهزاده مذکور دارای جنگ
دارا تنکوه رکضت فرمود او را بوالا پایه منصب پنجهازاری
بر نواخته باوصف مبالغه خان مذکور در رفاقت و همراهی
پرومکی دکن نگاهداشتند - چون سال نهم عالمگیری میرزا راجه
جیسنگه ناظم دکن بزمب و غارت مملکت بیجاپور سگالش
نمود قلعه منگل پیرا^(۳) که بر کذر دریای بهیمرا و از بیجاپور
شازده کوره جریبی واقع است) بتلاش نینو سر لشکر سیوا
منزوم گردید - میرزا راجه اودیسنکه بهدوره را بهراسست
قلعه و سرفراز خان را بفرودای مضافات آن معین ساخته
پیش شناسست *

(۲) نسخه [ج] بلوای (۳) در [بعضی نسخه] منگل سرا - یا

منگل پیرا باشد *

در همان ایام (وزم شریزه خان بیجاپوری با شش هزار سوار بر سر قلعه متکل پیرا آمد - سرفراز خان با آنکه راجه از احتیاط و پیش بینی بار تاکید بلیغ کرده بود) که اگر فوج سنگین از مخالف با آنطرف آوازه کردند قصد مدافعه و پیکار باعدای نابکار نکرده بقلعه درآید) بمقتضای حمیت و بهالت مصلحت و تدبیر را کار نبسته با سپاه قلیل خود (که نه در خور مدافعه اعدا بود) با آنها مقابل شد و جنگ مردانه و نبرد دلیرانه کرده کوشش و آریزش بسیار (که نهایت مرتبه جرأت و تهور بود) بظهور رسانید - و عاقبة الامر بصربازی رتبه سرفرازی یافت - پس ازین قضیه پسرانش با بقیه سپاه و فیلان خود را بقلعه کشیده محفوظ ماندند آفتقال بود - طریقه سلامت روی بسیار داشت - بهیچکس نفع و ضررش عاید نمیشد - پنج پسران داشت - از دو پسر حسین خان و محمد پر دل اولاد مانده - حسین خان (که از برادران کلانتر بود) بعد از پدر خطاب سرفراز خانی یافته در جنگ ملهیر بهمراهی دایر خان با عادل شاهیه چپقلش شایان نموده بکار آمد - پسرانش مراد الله خان و برهان الله خان در همین در اواخر عهد عالمگیری بفرجدارمی نصرت آباد سکر امتیاز داشت - در سال چهل و نهم تغییر شده فرجدارمی مذکور ضمیمه مریدانمی بیجاپور بچین قلیچ خان بهادر مقرر گشت

(مائرالامرا) [۴۷۳] (باب الصین)

مشارالیه آخرها پریشانی بسیار کشید - نواب آصف جاه بعد
از جنگ عالم عالی خان (۲) چند بدادروغی داغ و تصحیح^(۲)
دکن مامور فرمودند - مرد رنگین بود - و با راقم بسیار صحبت
داشت - در اردنگ آباد باجل طبعی درگذشت - تا ار بود
بارصف مفاشه برادر(ی) قصبه بلواری^(۳) بآنها بحال بود - الحال
آن هم رفت *

* سید اختصاص خان یعنی سید فیروز خان *^(۴)

برادرزاده و خویش سید خانجهان بارهه شاهجهانی است
در همین حیات عم خود پیایه هزاری چهار صد سوار رسیده پس
از درگذشتن او سال نوزدهم باضافه پانصدی شصت سوار
سر امتیاز برافراخت - و سال بیستم با چند کس منصبدار
برای رسانیدن بیست و پنج لک روپیه نزد علامی سعد الاله خان
ببلخ شتافت - و پس از معارفت از اهل و اضافه بمنصب
دو هزاری سوار و عطای علم زایت سر بلندی برافراشت
سال بیست و دوم بخطاب خانی افتخار اندوخته بهدراهی
سلطان محمد اردنگ زیب بهادر بیساق قندهار نمر عزیمت
بست - وقت رخصت بعد از خلعت و اسب با زین نقره
اختصاص پذیرفت - و ازان جا با رستم خان بکمک قلیچ خان

(۲) در [چند نسخه] تصحیح ۲۵۸ (۳) در [بعضی جا] بلواری آمده

(۴) در [بعضی نسخه] یعنی فیروز خان *

(باب الحین) [۴۷۴] (مائراامرا)

جانپ بسمت گام جلالت برزد - و در پیکار قزلباشیه مصدر
تردد شده بازویش از زخم تفنگ مجروح گردید - سال بیست
و پنجم نویت دوم همراه شاهزاده مرقوم بهم مسطور دامن
همت بر کمر زد - و بمرحمت خلعت و اسب با زین نقره
مباهی گشته سال بیست و ششم با سلطان دارا شکوه بیهاق
مسطور طی مصافحت نمود - سال بیست و نهم بفوجدارمی
ایرج بهاندیز و شاهزاده پور مضاف مستقرالخلافة محال خالصه
(که بغابر نارسائی نجاتت خان ویران شده بود - و سه کروز
و چهل لک دام جمع آلت) سرغزایی یافت - پس از آنکه
امور سلطنت بعالمکبر بادشاه متعلق گردید همراه میرزا راجه
جیسنگه (که از سلطان سایمان شکوه جدا شده عزیزت حضور
داشت) آمده بملازمت پیوسته باذفاق امیرالامرا شایسته خان
برای سد راه بودن بر سایمان شکوه بسمت هر دو در شتافت
و بعد از جنگ سلطان شجاع بساق بنگاله تعیین پذیرفت
و اواخر سال دوم چون فیروز مہوئی بخطاب خانی ممتاز شد
او بخطاب سید اختصاص خان ناموری اندرخت - صدقها
بتنهانداری گواہتی مضاف صوبہ بنگاله (که بر سرحد مانگ
آشام واقع شده) می پرداخت - سال دهم جلوس خلد مکان (که
آشامیان دیونہان با جمعیت بسیار آمده آغاز شوخی نمودند)
چون مدد ہم نرسید خان مزبور داد دلاری داده مطابق

سنه (۱۰۷۷) هزار و هفتاد و هفت هجری مردانه جان در کار
پادشاهی در باغی *

* سید عزت خان عبدالرزاق کیلانی *

(۲)

ابتدا با محمد داراشکوه قوسل داشت - سال سیم
جلوس فرودس آشیانی حسب التماس شاهزاده مذکور بخطاب
عزت خان مخاطب گردیده بتکفل امور صوبه ملتان می پرداخت
سال سی و یکم از تغیر بهادر خان بحراست دارالسلطنه لاهور
چهارم عزت برافروخت - چون محمد داراشکوه متصل اکبر آباد
از عالمگیر پادشاه منہزم گردیده بلاهور شتافت و درانجا هم
پای او قائم نموده بملتان رفت او نیز همپائی کرد - و چون
شاهزاده مذکور استقلال از دست داده راه بهر در پیش گرفت
او از رفاقت تخلف ورزیده پس از وصول موکب عالمگیری
بلازمک پیوست - و بمنصب سه هزاری پانصد سوار چهارم
عزت برافروخت - و در جنگ محمد شجاع بهمراهی (کاب)
پادشاهی سعادت اندوز بود - سال چهارم از تغیر سنجرخان
بفوجداری بهکرلوای احتشام برافراشت - و سال دهم بصوبه داری
تنگه از انتقال غضنفرخان نامور شده از اصل و اضافه بمنصب
(۳)
سه هزار و پانصدی دو هزار سوار سرمایه مباحات اندرخت
تتمه احوالش بنظر نرسیده *

* سید امیر خان خوانی *

سید میر نام - برادر کوچک شیخ میر اسم - چون خلد مکان بعد جنگ اول داراشکوه از اکبر آباد جانب شاهجهان آباد عزیمت فرمود و در اثنای راه مراد بخش را (که آثار زیاده سوری از جبین حالش لایح بود) اسیر ساخته بقلعه شاهجهان آباد فرستان بذایر مزید اعتماد او بتفویض قلعه داری آنجا و غذایین خلعت و راسپ و خطاب امیر خان و انعام هفت هزار روپیه و از اصل و اضافه بمنصب در هزاری پانصد سوار مهابی گشت و سال اول جلوس بر طبق حکم مراد بخش را بقلعه گوالیار رسانیده بموکب پادشاهی بنوست - و چون در جنگ نواحی اجمیر شیخ میر بکار پادشاهی درآمد او از اصل و اضافه بمنصب چهار هزاری سه هزار سوار طبل داند رتبی نواختن سال سیوم با فوج هایسته بتادیب او کرن زمیندار بیکانیر (که در عهد اعلی حضرت از تعییناتیان دکن بود - و در ایام رد داد قضایای منازعت فیما بین خلد مکان و دارا شکوه بیحکم از دکن برخاسته بوطن ^(۲) فرود کش کرده بود) نامزد گشت - پس از وصول بحدود بیکانیر او مذکور را (که بقدم اعتذار پیش او آمده بود) بحضور آورد - سال چهارم بتفویض صوبه داری کابل از تغیر مهابت خان و عطای خلعت و شمشیر خاصه و جمدهر